

Edukimi fizik në sistemin arsimor

Programi qeverisës

2021-2025

Edukimi fizik në sistemin arsimor

2021 - 2025

Analiza kontekstuale e premtimit dhe kuadrit rregullator dhe politikave

Aspekti Rregullator dhe Strategjitë Sektoriale në lidhje me Premtimin

Tendencat historike në alokimet buxhetore, kostot direkte dhe indirekte dhe krahasimi me kapacitetet fiskale

Vlerësimi i realizimit të premtimit

PËRGATITJA DHE SHPËRNDARJA

Raport progresi

Vlerësimi i programit të qeverisë 2021-2025 dhe efiçenca e menaxhimit të kostove:
1200 ditë qeverisje

Evaluation of the government program 2021-2025 and cost management efficiency:
1200 days of governance

www.polifakt.al

www.altax.al

info@altax.al

Janar 2025

Tirana, Shqipëri

Polifakt.al është një platformë e pavarur dhe e besueshme për monitorimin e realizueshmërisë së premtimeve politike. Ajo ofron analiza të detajuara mbi zbatueshmërinë financiare të angazhimeve elektorale, duke i krahasuar ato me performancën reale të qeverisë dhe alokimet dhe kufizimet buxhetore.

Pikat kyçe të Polifakt.al në vlerësimin e përmbushjes

Monitorimi i premtimeve zgjedhore dhe programeve qeverisëse

[Polifakt.al](#) ndjek sistematikisht premtimet e bëra nga liderët politikë, duke vlerësuar:

Realizueshmërinë. A janë premtimet të arritshme brenda kontekstit aktual ekonomik?

Burimet financiare. A janë ndarë burime të mjaftueshme për zbatimin e premtimeve?

Statusi i përmbushjes. Tregon nëse premtimet janë realizuar, pjesërisht realizuar, apo të përcaktuara.

Krahasimi me kapacitete fiskale dhe kostot e përmbushjes

Platforma krahason në mënyrë të vazhdueshme premtimet me ndarjen e fondeve dhe ndryshimet në Planin Buxhetor Vjetor (PBV). Kjo ndihmon në identifikimin e:

- ✓ Përputhshmërisë midis premtimeve politike dhe shpenzimeve reale.
- ✓ Transparencës dhe përgjegjshmërisë në ndarjen dhe përdorimin e fondeve qeveritare.

Raportet e progresit

[Polifakt.al](#) gjeneron raporte periodike për të dokumentuar progresin në përmbushjen e premtimeve. Këto raporte përfshijnë:

- Vlerësimin e performancës së ministrive dhe sektorëve përkatës.
- Përditësime mbi shkallën e arritjes së objektivave të qeverisë.

Kjo qasje siguron një mbikëqyrje të detajuar dhe të pavarur, duke përmirësuar llogaridhënien dhe transparencën në qeverisje.

Kushtet e përdorimit të Raportit

Qëllimi dhe përgjegjësia

Raporti shërben si bazë për hartimin e politikave ekonomike për të shmangur krizat financiare dhe për të forcuar qëndrueshmërinë ekonomike.

Çdo mendim i shprehur në raport i takon autorit dhe nuk përfaqëson pikëpamjet institucionale të ALTAX apo POLIFAKT.

Riprodhimi dhe shpërndarja

Çdo përmbajtje e këtij raporti mund të shpërndahet ose riprodhohet vetëm duke ruajtur saktësinë dhe duke cituar burimin origjinal (Qendra ALTAX).

Përmbajtja duhet të shoqërohet gjithmonë me njohjen e cilësisë së burimit në çdo lloj përdorimi.

Kushtet për përdoruesit

Përdoruesit që ndajnë raportin duhet të promovojnë pajtueshmërinë me këto kushte nga përdoruesit përfundimtarë.

Çdo tentativë për të shitur përmbajtjen, plotësisht ose pjesërisht, kërkon leje paraprake nga Qendra ALTAX.

Kufizime të përdorimit

Raporti mund të përdoret vetëm për qëllime jo-fitimprurëse.

Çdo riprodhim duhet të shoqërohet me citimin e burimit origjinal si Qendra ALTAX.

Fjalë Kyçe: #premtime zgjedhore #program qeverises #dialog deliberativ #analiza #buxheti #prioritete #politike #pergjegjshmeri financiare #transparence #kapacitete fiskale #permbushje

Kodi JEL: D72, E62, H50, P11

© Të gjitha të drejtat e rezervuara nga **Qendra ALTAX**.

Konsiderata

(Shqip) Ky dokument është një produkt i bashkëpunimit mes një grupi të gjerë kontribuesish – autorëve, ekspertëve, përpunuesve të të dhënave dhe stafit mbështetës nën drejtimin e Drejtoreshës Ekzekutive. Lexuesit dhe ndjekësit janë një komponent kyç për vijimësinë e punës.

ALTAX nëpërmjet këtij dedikimi falënderonë autorët, si kontribuesit kryesorë. Me analizën e tyre ata kanë kryer një punë të rëndësishme në modelimin dhe analizimin e problematikave ekonomike dhe politike. Nga produkti analizës kanë siguruar saktësinë dhe renditjen e të dhënave statistikore, si dhe strukturimin e argumenteve dhe përfundimeve për temën kryesore të infrastrukturës dhe transportit.

Me këtë rast falënderojmë edhe përpunuesit e të dhënave statistikore, të cilët kanë ndihmuar në ilustrimin e analizës së plotë, duke identifikuar dhe përshkruar momentet kyçe që lidhen me temat ekonomike dhe politike.

Një falënderim i veçantë është për ekspertët që bashkëpunojnë vullnetarisht me ALTAX. Nga komunikimi me ta janë marrë mendime profesionale dhe etike që kanë ndikuar në përmirësimin e dokumentit.

Një falënderim i veçantë shkon për dizajnerin për formatimin profesional të bërë këtij publikimi si dhe për ndihmën në vijimësi duke kontribuar në aksesin dhe përdorimin praktik të dokumentit nga lexuesit në aplikacionin ALTAX që mund të shkarkohet në [App Store](#) dhe [Google Play](#).

Kjo analizë është drejtuar dhe koordinuar nga Drejtoresh ekzekutive e ALTAX, e cila ka mbikëqyrur procesin e hartimit të analizës, si dhe promovimin e vizionit të organizatës nëpërmjet gjithë produkteve të ALTAX

Falënderimi i ALTAX drejtohet edhe për lexuesit dhe ndjekësit. Ata luajnë një rol të rëndësishëm për motivimin e vazhdueshëm të ALTAX në publikimin e analizave të tjera dhe në ruajtjen e objektivit për të qenë një komentator i politikave fiskale dhe ekonomike në Shqipëri dhe më gjerë.

Për komente dhe sqarime, ju mund të na kontaktoni duke shkruar tek info@altax.com

Acknowledgement

(English) This document is a product of collaboration between a wide group of contributors – authors, experts, data processors and support staff – under the leadership of the Executive Director. Readers and followers are a key component for the continuity of the work.

ALTAX through this dedication thanks the authors, as the main contributors. With their analysis, they have done an important job in modeling and analyzing economic and political issues. From the analysis product, they have ensured the accuracy and ordering of statistical data, as well as the structuring of arguments and conclusions on the main topic of infrastructure and transport.

On this occasion, we also thank the statistical data processors, who have helped illustrate the complete analysis, by identifying and describing key moments related to economic and political topics.

A special thanks goes to the experts who voluntarily cooperate with ALTAX. From communication with them, professional and ethical opinions have been obtained that have influenced the improvement of the document.

A special thanks goes to the designer for the professional formatting of this publication and for the ongoing assistance by contributing to the access and practical use of the document by readers in the ALTAX application that can be downloaded from the [App Store](#) and [Google Play](#).

This analysis was directed and coordinated by the Executive Director of ALTAX, who has overseen the process of drafting the analysis, as well as the promotion of the organization's vision through all ALTAX products

ALTAX's thanks are also addressed to its readers and followers. They play an important role in the continuous motivation of ALTAX in publishing other analyses and in maintaining the objective of being a commentator on fiscal and economic policies in Albania and beyond.

For comments and clarifications, you can contact us by writing to info@altax.com

Follow ALTAX and Polifakt on social media, Web and in our App

FISKALISTI

You are placed in our focus and
We are at your attention creating together!

ALTAX - POLIFAKT

We publish and distribute information,
ongoing analysis and studies.

ALTAX

Communicate through social media addresses

ALTAX

Watch our informative and educational videos

ALTAX.AL

Read and download unique analyses and studies

POLIFAKT.AL

Look at how many political promises have been kept.

App Store
Google Play

Download the application to have it delivered directly to your cell phone.

A relationship about the commonalities that unite us in everyday life.

Objektivi - Edukimi fizik në sistemin arsimor

Edukimi fizik do të zërë një **vend më të rëndësishëm** në sistemin arsimor, duke filluar nga:

- **Klasa e parë** në arsimin fillor,
- Vijuar në **arsimin e mesëm**,
- Dhe deri në nivelin e **universitetit**.

Kjo nismë synon:

1. **Promovimin e shëndetit fizik dhe mendor** për nxënësit dhe studentët.
2. **Rritjen e ndërgjegjësimit për rëndësinë e aktiviteteve fizike** si pjesë integrale e jetës së përditshme.
3. **Përmirësimin e aftësive sociale dhe bashkëpunimit** përmes aktiviteteve sportive dhe grupe.

Kjo qasje gjithëpërfshirëse do të sigurojë që edukimi fizik të jetë një **përbërës kyç** i zhvillimit arsimor dhe personal në të gjitha fazat e jetës akademike.

Edukimi fizik do të zërë një vend më të rëndësishëm në sistemin arsimor, nga klasa e parë deri në universitet

A. Analiza kontekstuale e premtimit dhe kuadrit rregullator dhe politikave

Programi Qeverisës 2021-2025 ka si objektiv përmirësimin e cilësisë së arsimit dhe përfshirjen e aktiviteteve fizike në edukimin e të rinjve, për të siguruar zhvillimin e plotë fizik dhe mendor të individëve.

Ky program përcakton një prioritizim të shkollave dhe infrastrukturës sportive për nxënësit, duke synuar rritjen e aktiviteteve fizike që nga shkolla e mesme dhe përfshirjen më të madhe të aktiviteteve sportive.

Ky premtim bazohet te Programi Qeveritar i Reformës në Edukim dhe Sport (2021-2025). **Objekti** është rritja e aktiviteteve fizike dhe sporteve do të jetë një pjesë e rëndësishme e shkollave dhe do të zhvillohet më shumë në shkollat e mesme dhe ato të larta. Pjesëmarrja në aktivitete fizike do të rritet nëpërmjet përmirësimeve në infrastrukturë dhe mundësive për trajnime për mësuesit.

Konteksti Politik

Në vitet e fundit, arsimi ka qenë një prioritet i vazhdueshëm në agjendën politike të qeverisë shqiptare, me fokus në përmirësimin e cilësisë dhe përfshirjes në arsim. Shumë nga programet e qeverisë përfshijnë reforma për të zhvilluar aftësitë fizike dhe mendore të nxënësve, duke përfshirë përmirësimin e mësimit të edukatës fizike.

Programi i Qeverisë 2021-2025 thekson rëndësinë e shëndetit dhe zhvillimit fizik të rinisë shqiptare si një prioritet. Pjesë e këtij përmirësimi mund të jetë rritja e orëve të edukatës fizike në shkolla dhe mundësia e krijimit të kushteve më të mira për zhvillimin e saj.

Konteksti politik ka qenë gjithashtu i shënjuar nga angazhime për të përmirësuar cilësinë e jetës përmes investimeve në shëndetin publik dhe edukimin fizik, dhe për të adresuar sfidat që ka Shqipëria në këto fusha. Politikat për zhvillimin e sporteve dhe edukatës fizike janë një pjesë e këtyre angazhimeve.

Konteksti Social

Në nivelin social, shqetësimet për shëndetin dhe mirëqenien e rinisë janë rritur, duke i kushtuar më shumë vëmendje aktivitetit fizik dhe ndikimit të tij në zhvillimin e shëndetit mendor dhe fizik. Pjesëmarrja në aktivitete fizike është gjithashtu e lidhur me parandalimin e sëmundjeve të shoqëruara me stilin e jetesës, si obeziteti dhe çrregullimet e tjera shëndetësore.

Edukimi fizik është gjithashtu i lidhur me shpërndarjen e mundësive për të gjithë studentët, pa marrë parasysh nivelin ekonomik dhe statusin shoqëror. Kjo ka ndikim të drejtpërdrejtë në përfshirjen sociale dhe krijimin e mundësive për zhvillim të shëndetit dhe aftësive.

Konteksti Ekonomik

Nga një këndvështrim ekonomik, Shqipëria ka kaluar përmes disa periudhave sfiduese përse i përket burimeve financiare për arsimin dhe sektorët shoqërorë. Alokimet fiskale për sektorin e arsimit kanë pasur një rritje të ngadaltë në disa vite, ndërsa qeveria ka fokusuar burimet për të mundësuar reforma në infrastrukturë dhe përmirësimin e kushteve mësimore.

Edukimi fizik mund të kërkojë investime në infrastrukturë, si rinovimi i palestra, krijimi i hapësirave të dedikuara për aktivitetet fizike, si dhe trajnimi i mësuesve për të përmbushur standardet më të larta të mësimdhënies. Përveç kësaj, mund të kërkojnë burime financiare për zhvillimin e aktiviteteve sportive të organizuara dhe burime për fushata për promovimin e rëndësisë së aktivitetit fizik.

Faktori Ndërkombëtar dhe tendenca

Në një kontekst ndërkombëtar, trendet globale janë gjithnjë e më shumë të orientuara në zhvillimin e shëndetit dhe mirqenies, duke përfshirë një theks të fortë në rëndësinë e edukatës fizike dhe sportive. Ndërsa shtetet evropiane dhe ato të zhvilluara janë duke investuar gjithnjë e më shumë në programe edukative për shëndetin dhe sportin, Shqipëria gjithashtu duhet të ndiqte këto trende për të arritur nivelin e zhvillimit dhe për të siguruar që rinia të jetë e aftë për t'u përballur me sfidat e shëndetit dhe zhvillimit të qëndrueshëm.

Vlerësimi i ndikimit afatgjatë të premtimit

Premtimi për forcimin e edukimit fizik dhe për t'i dhënë atij një vend më të rëndësishëm në arsimin shqiptar mund të ketë ndikime të rëndësishme afatgjata në stabilitetin ekonomik, zhvillimin social dhe qëndrueshmërinë mjedisore. Ky program ka potencial për të kontribuar në zhvillimin e aftësive të shëndetshme dhe sociale të brezave të rinj, përmirësimin e kushteve të jetesës dhe për mbështetje të qëndrueshme të shëndetit mjedisor. Vlerësimi i ndikimit mund të analizohet në disa drejtime.

a. Stabiliteti Ekonomik

Rritja e produktivitetit dhe shëndetit të nxënësve

- Forcimi i edukimit fizik mund të çojë në një popullsi më të shëndetshme, duke reduktuar shpenzimet për shërbimet shëndetësore të lidhura me sëmundjet kronike dhe obezitetin. Popullata që angazhohet rregullisht në aktivitet fizik ka më pak mundësi të zhvillojë sëmundje të zezës, diabet dhe probleme të tjera shëndetësore që ndikojnë negativisht në produktivitetin e punës.
- Një popullsi më e shëndetshme do të kontribuonte në një rritje të produktivitetit ekonomik dhe një forcë pune më aktive. Individët që janë fizikisht të shëndetshëm kanë më shumë mundësi për t'u angazhuar në aktivitete profesionale dhe për të qenë më efikas në sektorët e ndryshëm të ekonomisë.

Reduktimi i shpenzimeve shëndetësore

- Një fokus më i madh në edukimin fizik mund të çojë në një popullsi me më pak nevojë për shërbime shëndetësore të shtrenjta, si pasojë e përmirësimit të nivelit të shëndetit dhe reduktimit të sëmundjeve kronike. Ky mund të përkthehet në kursime të mëdha për sistemin shëndetësor dhe buxhetin e shtetit.

- Për shkak të rënies së numrit të sëmundjeve dhe aftësisë së individëve për të punuar, mund të ketë ulje të shpenzimeve të lidhura me mungesën nga puna dhe sigurimet shëndetësore, çka mund të rrisë të ardhurat për ekonominë kombëtare.

b. Zhvillimi Social

Zhvillimi i aftësive sociale dhe të lidhuara me komunitetin

- Edukimi fizik është një mundësi për të zhvilluar aftësi sociale të rëndësishme, të tilla si bashkëpunimi, komunikimi, dhe të mësuarit për të punuar në grup. Aktivitetet sportive mund të ofrojnë mundësi për t'u lidhur me të tjerët dhe për të zhvilluar aftësi që janë thelbësore për jetë dhe karrierë, duke ndihmuar individët të krijojnë lidhje të qëndrueshme me bashkëmoshatarët.
- Aktivitetet sportive dhe edukimi fizik mund të luajnë një rol në reduktimin e dhunës dhe konfrontimeve sociale, duke krijuar mundësi për individët të shprehin ndjenjat dhe energjitë e tyre në një mënyrë të shëndetshme. Aktivitetet sportive mund të jenë një mundësi për të zhvilluar një frymë bashkëpunimi dhe miqësie, sidomos për të rinjtë.

Fuqizimi i Edukimit dhe Shpërndarja e Mundësive

- Integrimi i edukimit fizik në shkolla mund të përmirësojë performancën akademike të nxënësve. Studime kanë treguar se aktivitetet fizike mund të rrisin përqendrimin dhe kujtesën e nxënësve, çka ka ndikim në suksesin e tyre akademik. Kjo do të kontribuonte në zhvillimin e një force pune më të kualifikuar dhe të përgatitur për sfidat e tregut të punës.

c. Qëndrueshmëria Mjedisore

Përmirësimi i infrastruktures sportive dhe hapësirave publike

- Për të mbështetur edukimin fizik, mund të kërkohet ndërtimi dhe përmirësimi i infrastrukturës sportive, duke përfshirë hapësira të gjelbra, palestra, dhe qendra sportive që janë të aksesueshme për komunitetin. Kjo mund të krijojë mundësi për rritjen e aktiviteteve fizike në nivel lokal dhe do të kontribuonte në zhvillimin e qyteteve dhe fshatrave që janë më të shëndetshme dhe më miqësore me mjedisin.

Në përgjithësi, ky premtim ka potencialin për të pasur një ndikim të rëndësishëm dhe të qëndrueshëm në zhvillimin e shëndetit, mirëqenies dhe qëndrueshmërisë së shoqërisë shqiptare, si dhe për të kontribuar në zhvillimin e një ekonomie dhe mjedisi më të qëndrueshëm

Rreziqet e këtij premtimi lidhen kryesisht me mungesën e burimeve të duhura, rezistencën ndaj ndryshimeve dhe vështirësitë në integrimin e edukatës fizike në sistemin arsimor ekzistues.

Nga ana tjetër, **mundësitë** janë të shumta, duke përfshirë përmirësimin e shëndetit të popullsisë, zhvillimin e aftësive sociale dhe përgatitjen e nxënësve për karriera të ardhshme. Për të maksimizuar ndikimin pozitiv të këtij premtimi, është thelbësore që të sigurohen financime të mjaftueshme, investime në infrastrukturën e shkollave dhe angazhim i gjerë i prindërve dhe mësuesve.

Aspekti Rregullator dhe Strategjitë Sektoriale në lidhje me Premtimin

Kuadri Rregullator dhe Strategjik¹.

- [Strategjia Kombëtare e Shëndetësisë 2021-2030](#). Ky dokument thekson rëndësinë e aktiviteteve fizike për shëndetin e fëmijëve dhe të rinjve, duke synuar reduktimin e mbipeshës dhe obezitetit. Në vitin 2016, nivelet e kombinuara të mbipeshës dhe obezitetit për djemtë e moshës 7-10 vjeç ishin 25%, ndërsa për vajzat 18%. Strategjia synon përmirësimin e këtyre treguesve përmes aktiviteteve fizike dhe edukatës shëndetësore.
- [Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim Evropian 2022-2030](#). Ky dokument përfshin prioritetet e zhvillimit të Shqipërisë dhe integrimin në Bashkimin Evropian, duke përfshirë përmirësimin e cilësisë së arsimit dhe promovimin e aktiviteteve fizike në shkolla.

Kërkesat dhe Strategjitë Sektoriale.

- [Plani Kombëtar për Integrimin Evropian 2022-2024](#). Ky plan përfshin angazhimet e Shqipërisë për përmirësimin e kriterëve të integritit evropian, duke përfshirë përmirësimin e sektorit arsimor dhe promovimin e aktiviteteve fizike në shkolla.
- **VKM dhe Urdhëra Ministri**. Në periudhën 2021-2024, janë miratuar disa VKM dhe urdhëra ministri që synojnë përmirësimin e infrastrukturës shkollore dhe integrimin e aktiviteteve fizike në kurrikulat shkollore. Megjithatë, informacioni specifik mbi këto akte ligjore është i kufizuar dhe kërkon konsultim të mëtejshëm me burime zyrtare.

Performanca dhe përafrimi me objektivat.

- **Buxheti dhe Investimet**. Në periudhën 2021-2024, buxheti për arsimin dhe sportin kanë patur rritje të vogla, por alokimet specifike për edukimin fizik janë të paqarta. Për shembull, në vitin 2021, buxheti për arsimin ishte 8% e buxhetit të shtetit, ndërsa për sportin sa 0.2% e tij. Për vitet 2022-2024, këto shifra kanë pasur rritje të moderuar, për arsye të rritjes së pagave, por informacioni specifik për alokimet në edukimin fizik është i kufizuar².
- **Implementimi i Strategjive**. Disa shkolla kanë integruar aktivitete fizike në kurrikulat e tyre, por përhapja e këtyre praktikave është e kufizuar dhe shpesh varet nga burimet lokale dhe angazhimi i stafit arsimor. Për shembull, në disa shkolla urbane janë krijuar palestra moderne, ndërsa në zonat rurale infrastruktura mbetet e papërshtatshme.

Për periudhën 2021-2024:

- ka pasur përpjekje për përmirësimin e infrastrukturës dhe integrimin e aktiviteteve fizike në shkolla, por progresi është i ngadalshëm dhe shpesh i varur nga financimet dhe angazhimi lokal.
- ka mungesa e burimeve financiare, infrastruktura e papërshtatshme dhe rezistenca ndaj ndryshimeve janë disa nga sfidat kryesore.

¹ Vendimet dhe ligjet e miratuara në periudhën 2021-2024 ofrojnë kuadrin ligjor për edukimin fizik

² Raportet e buxhetit dhe PBA për vitet 2021-2024 ofrojnë informacion mbi alokimet financiare për arsimin

Në periudhën 2021-2024, janë ndërmarrë hapa për integrimin e edukatës fizike në arsimin shqiptar, por përpjekjet janë të fragmentuara dhe shpesh të kufizuara nga burimet financiare dhe infrastruktura. Për të arritur një integrim të plotë dhe efektiv, është e nevojshme një angazhim më i madh nga ana e shtetit dhe aktorëve të tjerë të interesuar, si dhe alokime të mjaftueshme financiare dhe burimesh për këtë qëllim.

B. Tendencat historike në alokimet buxhetore, kostot direkte dhe indirekte dhe krahasimi me kapacitetet fiskale

Historikisht, alokimet fiskale për arsimin kanë pasur një rritje të ngadaltë, por përpjekjet për të përmirësuar cilësinë e arsimit dhe infrastrukturës kanë përfshirë investime në projekte që prekin drejtpërdrejt edukimin fizik. Edhe pse buxheti për arsimin ka pasur rritje, performanca ka qenë e përqendruar kryesisht në sektoret kryesorë të arsimit, dhe edukimi fizik ka marrë një pjesë të vogël të alokimeve.

Të dhënat për shpenzimet e edukatës fizike janë të kufizuara, por mund të shihet një trend rritjeje të investimeve në infrastrukturën e shkollave dhe rinovimin e kushteve për zhvillimin e aktiviteteve fizike.

Buxheti për arsimin ka pasur një rritje mesatare prej 6% çdo vit gjatë periudhës 2021-2023, duke arritur rreth 2.1% të PBB-së në vitin 2024, sipas të dhënave të **Ministrisë së Financave**.

Shpenzimet për sport kanë mbetur mjaft të ulëta, me rreth 0.01% të PBB-së, përveç investimeve të drejtuara për infrastrukturën e sportit, si stadiume dhe palestra, që bëhen në partneritet me federatat sportive dhe financime të donatorëve.

Kostot direkte dhe indirekte të zbatimi i premtimit

Kostot direkte për realizimin e këtij premtimi përfshijnë:

- **Infrastrukturë.** Investime për ndërtimin dhe rinovimin e palestra dhe terreneve sportive. Një shkollë e mesme mund të ketë nevojë për rreth **5-10 milionë lekë** për ndërtimin ose rinovimin e një salle sportive të plotë.
- **Paga dhe trajnime për mësuesit.** Trenirimi i mësuesve të edukatës fizike mund të kërkojë një alokim të konsiderueshëm, me shpenzime të parashikuara prej **2-3 milionë lekë** për ciklin e trajnimit dhe zhvillimin e materialeve edukative.

Kostot indirekte lidhen me:

- Angazhimin në aktivitetet fizike, ku mund të kontribuohet në reduktimin e shpenzimeve për trajtimin e sëmundjeve të lidhura me mënyrën e jetesës (obeziteti, sëmundjet e zemrës), duke kursyer për çdo individ rreth **200,000 lekë** në vit për trajtimin e sëmundjeve të tilla (sipas studimeve të Ministrisë së **Shëndetësisë**).

Krahasimi Kostove me alokimet buxhetore dhe kapacitetet fiskale

Aktualisht, Shqipëria ka **kapacitete fiskale të kufizuara dhe alokimet për arsimin dhe sektorët e shëndetit nuk janë të mjaftueshme për të realizuar një program të gjerë të edukatës fizike që do të ketë një ndikim të plotë.** Megjithatë, mund të pritet që programet që lidhen me

arsimin dhe shëndetin të marrin më shumë mbështetje gjatë periudhës së ardhme, veçanërisht me ndihmën e fondeve ndërkombëtare dhe investimeve private.

Vlerësimi i kërkesave infrastrukturore, administrative dhe teknike për zbatim

Për implementimin e programit "Edukimi fizik do të zërë një vend më të rëndësishëm", kërkohen përmirësime të rëndësishme në infrastrukturën e shkollave dhe trajnimin e mësuesve.

- **Kërkesa infrastrukturore.** Ndërtimi i 100 palestra të reja dhe rinovimi i 200 të tjerave brenda periudhës 2021-2025.

Kërkesa administrative. Angazhimi i rreth 50 specialistëve në nivel qendror dhe vendor për menaxhimin dhe monitorimin e implementimit të këtyre aktiviteteve.

Afati kohor i implementimit është 4-5 vjet, me mundësi zgjerimi nëse kërkesat janë të larta. Puna e fuqisë punëtore do të përfshijë 500 mësues të rinj dhe specialistë për trajnime, por gjithashtu është e nevojshme që **Ministria e Arsimit** dhe **Ministria e Sporteve** të përmirësojnë kapacitetet administrative për monitorimin e implementimit të këtij programi³.

Vlerësimi i Ndikimit Afatgjatë

Premtimi për të rritur rëndësinë e edukatës fizike ka mundësinë të ndikojë në zhvillimin e shëndetit të rinisë shqiptare dhe përmirësimin e nivelit të produktivitetit afatgjatë. Pjesëmarrja më e madhe në aktivitete fizike ka mundësinë të përmirësojë shëndetin e popullsisë dhe të ulë shpenzimet për trajtimin e sëmundjeve të lidhura me stilin e jetesës.

Rreziqet dhe Mundësitë

Rreziqet

- **Mungesa e financimeve të mjaftueshme** mund të dëmtojë zbatimin efektiv të programit.
- **Përfshirja e pjesshme në zona të caktuara** mund të shkaktojë pabarazi në mundësitë për të gjithë nxënësit.

Mundësitë.

- **Pjesëmarrja më e madhe në aktivitete fizike** mund të kontribuoni në një shoqëri më të shëndetshme dhe aktive.

Zhvillimi i talenteve sportive dhe mundësitë për krijimin e kampionateve ndërkombëtare për rininë shqiptare.

Vlerësimi i përmbushjes së pritshmërisë sipas alokimeve buxhetore

1. Rritja e Alokimeve Fiskale për Arsimin dhe Edukimin Fizik

Historikisht, alokimet për arsimin kanë pasur një rritje të ngadaltë, por vlerësimi i rritjes mesatare prej 6% çdo vit gjatë periudhës 2021-2023 tregon një përpjekje për t'u angazhuar më shumë në këtë sektor. Megjithatë, edukimi fizik ka marrë një pjesë të vogël të alokimeve të përgjithshme të arsimit. Shpenzimet për sport dhe edukimin fizik janë ende në nivele të

³ Programi i Reformës në Arsimin parauniversitar dhe dokumentet strategjike të Ministrisë së Arsimit

ulëta (0.01% e PBB-së), përveç investimeve për infrastrukturën e sportit. Ky dallim sugjeron se, ndonëse buxheti për arsimin ka pësuar një rritje, edukimi fizik mbetet një prioritet i ulët.

2. Kostot Direkte dhe Indirekte

Kostot direkte për realizimin e programit janë të përqendruara në investime infrastrukturore dhe trajnimin e mësuesve. Ndërtimi ose rinovimi i palestra dhe terreneve sportive ka një kosto mesatare prej 5-10 milionë lekësh për një shkollë të mesme. Po ashtu, trajnimi i mësuesve mund të kërkojë një alokim të konsiderueshëm prej 2-3 milionë lekësh për ciklin e trajnimit. Këto janë investime të domosdoshme për të siguruar një bazë të qëndrueshme dhe kualitative për zhvillimin e edukatës fizike.

Nga ana tjetër, kostot indirekte janë gjithashtu të rëndësishme. Angazhimi në aktivitete fizike ka mundësinë të ulë shpenzimet shëndetësore, siç janë ato për trajtimin e sëmundjeve të lidhura me mënyrën e jetesës (obeziteti, sëmundjet e zemrës), duke krijuar mundësi për kursime të konsiderueshme në nivel individual (rreth 200,000 lekë në vit për trajtimin e këtyre sëmundjeve). Ky aspekt sugjeron që investimet në edukimin fizik mund të sjellin përfitime të qëndrueshme për shëndetin dhe ekonominë.

3. Kapacitetet Fiskale dhe Sfidat e Financimit

Një nga sfidat kryesore për realizimin e këtij programi është kapaciteti fiskal i kufizuar i Shqipërisë. Alokimet për sektorët e arsimit dhe shëndetit nuk janë të mjaftueshme për të realizuar një program të gjerë të edukatës fizike që do të kishte një ndikim të plotë. Kjo është një shqetësim i rëndësishëm për mbështetjen e zhvillimit të edukatës fizike dhe mund të kërkojë mbështetje të jashtme nga fonde ndërkombëtare dhe investime private.

4. Kërkesat Infrastrukturore, Administrative dhe Teknike

Një nga sfidat më të mëdha të implementimit të programit është kërkesa për përmirësime të infrastrukturës shkollore dhe trajnimin e mësuesve. Ndërtimi i 100 palestra të reja dhe rinovimi i 200 të tjerave brenda periudhës 2021-2025 është një detyrë ambicioze që kërkon investime të konsiderueshme. Po ashtu, kërkesa administrative është e lartë, duke kërkuar angazhimin e rreth 50 specialistëve për menaxhimin dhe monitorimin e aktiviteteve. Implementimi i këtij programi kërkon një afat kohor të arsyeshëm prej 4-5 vjetësh dhe mundësi zgjerimi për periudha të tjera.

A është përmbushur pritshmëria?

Duke marrë parasysh rritjen e alokimeve për arsimin dhe mundësitë për të zhvilluar infrastrukturën dhe trajnimin e mësuesve, ka pasur një progres të dukshëm, megjithatë investimet në edukimin fizik janë ende të kufizuara krahasuar me kërkesat. Mund të thuhet se pritshmëria për përmirësimin e edukatës fizike është në rrugë të duhur, por është e nevojshme të bëhen përpjekje të mëtejshme për të rritur alokimet dhe për të angazhuar burime shtesë financiare, siç janë fonde ndërkombëtare dhe investime private.

Për të përmbushur plotësisht pritshmërinë, është e domosdoshme që të rritet mbështetja për këtë sektor dhe të implementohet një plan i qëndrueshëm për financimin dhe administrimin e projektit.

C. Vlerësimi i realizimit të premtimit

Edhe pse alokimet buxhetore janë në nivele të pakta, vihet re se përsëri ka patur arritje që lidhen me një koordinim edhe me projektet që vijnë nga donatorë.

1. Arritjet Sasiore

- Sipas të dhënave nga **Ministria e Arsimit**⁴, rreth **80% e shkollave të mesme dhe fillore** janë angazhuar në aktivitete fizike dhe sportive. Ky përqindje është rritur ndjeshëm krahasuar me vitet e mëparshme (viti 2015 kishte vetëm 45% të shkollave me aktivitete fizike të rregullta).
- Në periudhën 2021–2024, edukimi fizik ka pasur një rritje të pranishme në disa shkolla, por kjo rritje ka qenë e pabarabartë. Pjesa më e madhe e përpjekjeve është fokusuar në ngritjen e infrastrukturës dhe përshtatjen e orëve të edukatës fizike në shkolla, sidomos ato në qytete të mëdha. Ndërsa, për shkollat rurale dhe ato me kushte më të kufizuara, implementimi ka qenë më i ngadalshëm. Sipas të dhënave të Ministrisë së Arsimit dhe Sporteve, në vitin 2023, rreth 60% e shkollave të mesme dhe fillore janë pajisur me palestra dhe hapësira për aktivitete fizike, ndërkohë që ky përqindje është rreth 40% për shkollat rurale. Ndërkohë, sipas raportimeve të institucioneve si UNICEF dhe OSBE, përpjekjet për integrimin e edukatës fizike janë përqendruar më shumë në aspektin formal dhe jo në një angazhim të qëndrueshëm për aktivitetet jashtë klasës.

2. Përafrimi me zotimet financiare

- Alokimet financiare për sportin dhe edukatën fizike janë rritur, duke arritur në vitin 2023 një alokim të **përvitshëm prej 0.5 miliardë lekësh**, një rritje me **13%** krahasuar me vitin 2021. Zotimi financiar për edukimin fizik ka qenë pjesë e buxhetit të arsimit, me një alokim rreth 5-7 milionë euro për periudhën 2021-2024. Kjo shumë është përdorur për rinovimin e infrastrukturës dhe përmirësimin e kushteve të aktiviteteve fizike në shkolla, si dhe për trajnime për mësuesit. Sipas të [dhënave të buxhetit të vitit 2024](#), shpenzimet janë rritur në 8 milionë euro për përfshirjen e më shumë aktiviteteve dhe resurseve për edukimin fizik. Megjithatë, këto alokime janë ende të kufizuara dhe nuk përfshijnë një integrim të plotë të aktiviteteve fizike jashtë orarit mësimor.
- Përmirësimi i infrastrukturës sportive në shkolla ka marrë një pjesë të konsiderueshme të financimit, por ende ka nevojë për më shumë alokime për të përmbushur të gjitha nevojat infrastrukturore⁵.

3. Afati Kohor i Zbatimit

- Afati i parashikuar për këtë premtim është 4-5 vjet, nga **2021 deri në 2025**. Deri tani, disa elemente të programit janë realizuar brenda afateve, ndërsa disa projekte infrastrukturore mund të kërkojnë kohë shtesë për të arritur në nivele të dëshiruara, për shkak të sfidave të financimit dhe burimeve të nevojshme.

Sipas strategjisë kombëtare për arsimin 2021–2026, synohet që deri në fund të vitit 2024, çdo shkollë të ketë një plan të plotë për integrimin e edukatës fizike dhe për t'u angazhuar në aktivitete të tjera fizike, përveç orëve mësimore. Në mungesë të informacionit të plotë

⁴ Raporti i Shëndetit dhe Edukimit, Ministria e Arsimit dhe Ministria e Sporteve

⁵ Buxheti i Shtetit 2021-2024, Raporti i Monitorimit të Shpenzimeve, Ministria e Financave

për 2024, mjaft shkolla janë ende larg këtij synimi dhe për shkak të mungesës së burimeve financiare dhe logjistike, shumë aktivitete kanë mbetur në një fazë të paqartë zbatimi.

- Shumë shkolla kanë implementuar programe trajnimi për mësuesit e edukatës fizike dhe aktivitete të tjera, por infrastruktura mbetet një sfidë për shumë shkolla në zona rurale⁶.

4. Cilësia e Zbatimit

- Janë zhvilluar disa trajnime për mësuesit e edukatës fizike, duke përfshirë **1000 mësues** nga shkolla të ndryshme të vendit. Megjithatë, ka pasur vështirësi në trajnimin e të gjithë mësuesve dhe përmbushjen e kërkesave për trajnime të vazhdueshme. Kualifikimi dhe përgatitja e mësuesve mbetet një çështje që kërkon përmirësim.
- **Aktivitetet dhe programet shkollore.** Sipas një raporti të Bankës Botërore, investimet në edukim dhe shëndet janë ndër faktorët kyç në rritjen e PBB-së. Përveç kësaj, përfshirja e edukatës fizike mund të ndikojë pozitivisht në uljen e shpenzimeve të shëndetit publik dhe në zvogëlimin e barrës mbi sistemin e shëndetësisë. Ka pasur një **ritje të aktiviteteve fizike dhe sportive**, duke përfshirë përfshirjen e nxënësve në aktivitete të jashtme dhe palestrat. Sidoqoftë, cilësia e këtyre aktiviteteve mbetet e varur nga kapacitetet e infrastrukturës dhe trajnimit të mësuesve⁷.
- Cilësia e zbatimit ka qenë e varur nga kapaciteti i institucioneve lokale dhe angazhimi i autoriteteve të arsimit. Në disa raste, mungesa e trajnimeve të mësuesve dhe e resurseve për aktivitetet jashtë mësimin ka ulur ndikimin e këtij programi. Sipas një raporti të Auditit të Brendshëm, ka pasur raste kur investimet për rinovimin e infrastrukturës nuk kanë përmbushur standardet dhe shumë shkolla kanë mbetur pa aktivitete adekuate për edukimin fizik.

5. Komentet nga palët e interesuara

Pedagogët e edukatës fizike dhe mësuesit e arsimit përshëndesin rritjen e aktiviteteve fizike, por theksojnë që ka ende mungesa të infrastrukturës, siç janë palestra të mjaftueshme dhe mundësi për aktivitete të specializuara.

Shumë [prindër dhe mësues](#) kanë komentuar se ndonëse ka pasur një ritje të aktiviteteve fizike, një pjesë e madhe e tyre është e orientuar kryesisht në aktivitete teorike dhe jo praktike. Në disa zona, mungesa e financimeve ka bërë që aktivitete fizike të realizohen vetëm në disa periudha të vitit.

Ekspertët vendorë dhe ndërkombëtarë vlerësojnë përpjekjet e qeverisë për të përmirësuar pjesëmarrjen e fëmijëve në aktivitete fizike dhe sporte, por këmbëngulin që për të pasur ndikim të vërtetë, nevojitet një angazhim më i madh në zhvillimin e mundësive për të rinjtë në nivel kombëtar.

Ndikimi në Komunitet

⁶ Raporti i Progresit të Zbatimit të Programit Qeveritar 2021-2025

⁷ Raporti i Zbatimit të Programit për Edukimin Fizik dhe Sportin, Ministria e Arsimit dhe Sporteve

- Rritja e pjesëmarrjes në aktivitete fizike është ndikuar pozitivisht nga këto iniciativa, duke kontribuar në një **shëndet më të mirë të popullsisë**, veçanërisht për grupmoshat e reja. Aktivitetet fizike kanë ndihmuar gjithashtu në **përfshirjen sociale** dhe rritjen e nivelit të aktivitetit në komunitet, duke stimuluar kështu një kulturë më aktive dhe më të shëndetshme⁸.

6. Auditimet dhe Monitorimet⁹

- **Auditimi** i financave dhe zbatimit të programit ka treguar përmirësime në ndarjen dhe përdorimin e burimeve financiare, megjithatë ka pasur vonesa në disa aktivitete siç është ndërtimi i objektit sportiv në disa shkolla. Në auditimet e brendshme dhe monitorimet nga shoqëria civile, është evidentuar se premisa e edukatës fizike ka përparuar, por nuk është përmbushur plotësisht. Shumë shkolla janë të paafte të ofrojnë aktivitete të mjaftueshme për të përmbushur kërkesat dhe nevojat e nxënësve, dhe ka mungesë të theksuar të burimeve financiare për të mbuluar të gjitha nevojat. KLSH ka nënvizuar se shumë fonde janë shpërndarë për infrastrukturën, por nuk ka një monitorim të vazhdueshëm për përdorimin e tyre.
- **Monitorimi i aktiviteteve fizike** tregon se programet janë realizuar pjesërisht, por zbatimi i shtrirë dhe kapacitetet financiare dhe njerëzore mbeten pengesa për realizimin e plotë të objektivave.

7. Implementimi në Praktikën e Përditshme.

- Në mjaft shkolla, edukimi fizik është integruar në kurrikulat e klasave të ndryshme, por kjo ende ndodh në mënyrë të fragmentuar dhe pa një planifikim të qartë zbatimi të koordinuar. Për shembull, në disa shkolla urbane janë krijuar palestra moderne, ndërsa në zonat rurale infrastruktura mbetet e papërshtatshme.
- Në shumë shkolla, mungesa e infrastrukturës dhe burimeve për aktivitete fizike është një pengesë e madhe. Shumë shkolla nuk kanë palestra të mjaftueshme ose hapësira të përshtatshme për aktivitete fizike. Kjo ndikon negativisht në mundësitë e nxënësve për të marrë pjesë në aktivitete fizike dhe për të përfituar nga përfitimet e tyre.
- Organizatat e shoqërisë civile kanë theksuar rëndësinë e edukatës fizike për shëndetin dhe zhvillimin e fëmijëve, por gjithashtu kanë evidentuar mungesën e burimeve dhe infrastrukturës për aktivitete fizike në shkolla. Për shembull, një analizë e shoqërisë civile thekson se shumë shkolla nuk kanë palestra të mjaftueshme ose hapësira të përshtatshme për aktivitete fizike.

Implementimi i premtimit "Edukimi fizik duhet të zërë një vend më të rëndësishëm në arsimin shqiptar" dhe është ende në faza të paqëndrueshme dhe përballet me sfida të konsiderueshme në praktikën e përditshme.

Mungesa e burimeve, infrastrukturës dhe angazhimit të duhur nga autoritetet dhe shoqëria civile ka penguar realizimin e plotë të këtij premtimi.

⁸ Komentet nga Pedagogët dhe Ekspertët e Edukimit dhe Sporteve, Raportet e Pjesëmarrjes dhe Aktivitetit në Shkolla

⁹ Raporti i Auditimit të Zbatimit të Strategjisë për Sportin dhe Edukimin Fizik

Për të arritur një integrim të plotë dhe efektiv të edukatës fizike në arsimin shqiptar është e nevojshme një angazhim më i madh nga ana e shtetit dhe aktorëve të tjerë të interesuar, si dhe alokime të mjaftueshme financiare dhe burimesh për këtë qëllim

Premtimi mund të vlerësohet si pjesërisht i përmbushur

me disa aspekte të përmirësuara, por ende ka nevojë për përpjekje shtesë për të siguruar përmbushjen e plotë të objektivave.

Për të argumentuar këtë vlerësim me përqindje për secilën arritje dhe mosarritje në përmbushjen e premtimit më poshtë është një përmbledhje e arritjeve dhe sfidave:

1. Arritjet sasiore

Përqindje vlerësimi: 75%

- **Përparim në aktivitete fizike në shkolla:** Rreth 80% e shkollave janë angazhuar në aktivitete fizike dhe sportive, që është një përmirësim i dukshëm krahasuar me vitin 2015 (45%).
- **Mungesat e infrastrukturës në zonat rurale:** Rreth 40% e shkollave rurale ende nuk kanë palestër të mjaftueshme, që i jep një vlerësim më të ulët për këtë aspekt.
- **Përpjekjet për integrimin e edukatës fizike:** Disa shkolla kanë mundësi për aktivitete jashtë orarit, por nuk është një përfshirje e plotë, duke e çuar këtë në një nivel të lartë arritjeje, por jo të përfunduar.

2. Përafrimi me zotimet Financiare

Përqindje vlerësimi: 75%

- **Rritja e alokimeve financiare:** Ka pasur një rritje të ndjeshme të alokimeve financiare, por fondet mbeten ende të kufizuara dhe nuk përfshijnë të gjitha nevojat infrastrukturore dhe përgatitjen e mësuesve.
- **Mungesa e burimeve për aktivitete jashtë mësim:** Pavarësisht rritjes së buxhetit, ka ende mungesa për përfshirjen e aktiviteteve jashtë orarit dhe zhvillimin e mundësive të tjera për nxënësit.

3. Afati kohor i zbatimit

Përqindje vlerësimi: 75%

- **Zbatimi brenda afateve:** Disa elemente janë realizuar brenda afateve, por disa projekte infrastrukturore kanë pasur vonesa dhe kërkojnë kohë shtesë.
- **Planifikimi përfundimtar:** Disa shkolla janë ende larg synimit për integrimin e edukatës fizike deri në vitin 2024, dhe ka nevojë për burime më të mëdha për të arritur objektivat e parashikuara.

4. Cilësia e zbatimit

Përqindje vlerësimi: 60%

- **Rritja e trajnimeve për mësuesit:** Ka pasur trajnime, por ende ka një numër të konsiderueshëm të mësuesve që nuk janë trajnuar ose nuk kanë mundësi për trajnime të vazhdueshme.
- **Mungesa e cilësisë në aktivitete:** Aktivitetet fizike shpesh varen nga infrastrukturat dhe kapacitetet e trajnimit, duke ulur cilësinë e përvojës për nxënësit.

5. Mungesa e Infrastrukturës dhe burimeve të përshtatshme

Përqindje vlerësimi: 50%

- **Mungesa e infrastrukturës në shkolla, veçanërisht në zona rurale:** Shumë shkolla, veçanërisht ato rurale, ende kanë mungesë të infrastrukturës dhe pajisjeve për aktivitete fizike.
- **Pajisje dhe hapësira të papërshtatshme:** Mungesa e mundësive adekuate për aktivitete fizike në disa shkolla ka ndikuar negativisht në arritjen e një edukimi fizik të plotë.

6. Trajnimi i mësuesve dhe kapacitetet

Përqindje vlerësimi: 55%

- **Kapacitetet për trajnime janë të kufizuara:** Edhe pse ka pasur përpjekje për trajnime, ato janë ende të pamjaftueshme për të mbuluar të gjitha nevojat e mësuesve të edukatës fizike.
- **Nevoja për trajnime të vazhdueshme:** Mësuesit ende përballen me vështirësi për të arritur kërkesat e trajnimeve të vazhdueshme, që ndikon në realizimin e objektivave.

7. Koha dhe ngarkesa e lartë për Mësuesit

Përqindje vlerësimi: 45%

- **Ngarkesa e lartë dhe koha e kufizuar:** Edukimi fizik shpesh konsiderohet më pak i rëndësishëm dhe koha e dedikuar është e kufizuar, veçanërisht për shkollat me ngarkesë të lartë mësimore.
- **Kufizimet në oraret shkollore:** Disa shkolla përballen me kufizime të rëndësishme për oraret, duke e bërë të vështirë përfshirjen e aktiviteteve fizike në kurrikula.

8. Përfshirja e aktiviteteve jashtë shkollës

Përqindje vlerësimi: 60%

- **Aktivitete jashtë shkollës janë rritur:** Ka pasur rritje në përfshirjen e aktiviteteve jashtë shkollës, por mundësitë mbeten të kufizuara, veçanërisht për nxënësit e zonave rurale dhe të largëta.
- **Përpjekje për zhvillim të mundësive jashtëshkollore:** Ende ka nevojë për më shumë mundësi dhe mbështetje financiare për aktivitetet jashtë shkollës, sidomos në zonat që kanë infrastrukturë të pamjaftueshme.

9. Implementimi në praktikën e përditshme

Përqindje vlerësimi: 50%

- **Integrimi i fragmentuar në shkolla:** Edukimi fizik është integruar në disa shkolla, por jo në mënyrë të koordinuar dhe të plotë. Shumë shkolla urbane kanë palestra moderne, ndërsa ato rurale kanë infrastrukturë të papërshtatshme.
- **Mungesa e burimeve për aktivitete fizike:** Shumë shkolla nuk kanë mundësi për të zhvilluar aktivitete fizike të plota për shkak të mungesës së infrastrukturës dhe burimeve.

Përqindja përfundimtare e realizimit të premtimit: 63%

Premtimi ka pasur disa **arritje sasore** të dukshme, si ndërtimi dhe rinovimi i infrastrukturës sportive dhe trajnimi i mësuesve të edukatës fizike. Megjithatë, ka ende sfida të rëndësishme në lidhje me **alokimet financiare** dhe **kapacitetet infrastrukturore**, veçanërisht në shkollat rurale. **Përbushja e afateve kohore** ka pasur vështirësi, duke kërkuar angazhim të mëtejshëm për të arritur objektivat deri në vitin 2025.